

Mnenje Evropskega nadzornika za varstvo podatkov o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o boju proti spolni zlorabi in spolnemu izkoriščanju otrok ter otroški pornografiji, ki razveljavlja Okvirni sklep 2004/68/JHA

(2010/C 323/02)

EVROPSKI NADZORNIK ZA VARSTVO PODATKOV JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 16 Pogodbe,

ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah in zlasti člena 8 Listine,

ob upoštevanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 95/46/ES z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ⁽¹⁾,

ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 45/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2000 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah in organih Skupnosti in o prostem pretoku takih podatkov ⁽²⁾ –

SPREJEL NASLEDNJE MNENJE:

I. UVOD

1. Komisija je 29. marca 2010 sprejela predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o boju proti spolni zlorabi in spolnemu izkoriščanju otrok ter otroški pornografiji, ki razveljavlja Okvirni sklep 2004/68/JHA ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: predlog).
2. Namen predloga je razveljavitev Okvirnega sklepa, sprejete 22. decembra 2003, zaradi nekaterih pomanjkljivosti v tej predhodni zakonodaji. Z novim besedilom naj bi se boj proti zlorabi otrok izboljšal v zvezi z naslednjimi vidiki: inkriminiranje hudih oblik zlorabe otrok, povezane na primer z otroškim spolnim turizmom, zaščita otrok brez spremstva, preiskava kaznivih dejanj in usklajevanje kazenskega pregona, nova kazniva dejanja v okolju IT, zaščita žrtev, preprečevanje kaznivih dejanj.
3. Kar zadeva cilj preprečevanja kaznivih dejanj, je eno od orodij omejevanje dostopa do otroške pornografije na internetu.
4. Evropski nadzornik za varstvo podatkov se je seznanil z glavnim ciljem predloga. Nadzornik nima pomislekov o

tem, ali je treba vzpostaviti boljši okvir z ustreznimi ukrepi za zaščito otrok pred zlorabami. Vendar želi poudariti, kako nekateri ukrepi, predvideni v predlogu, kot sta preprečevanje dostopa do spletnih strani in vzpostavljanje odprtih telefonskih števil, vplivajo na temeljne pravice do zasebnosti in varstvo podatkov različnih vpletenih posameznikov. Zato se je odločil, da poda to kratko mnenje na lastno pobudo.

II. ANALIZA PREDLOGA

5. Vprašanja glede varstva podatkov se nanašajo na dva vidika predloga, ki ne zadevata samo boja proti zlorabi otrok, ampak vsako pobudo, katere cilj je sodelovanje zasebnega sektorja pri kazenskem pregonu. Evropski nadzornik za varstvo podatkov je ta vprašanja že preučil v različnih kontekstih, zlasti v zvezi z bojem proti nezakonitim vsebinam na internetu ⁽⁴⁾.
6. V zvezi s predlogom sta v uvodni izjavi 13 in členu 21 navedena dva elementa, ki ju je treba analizirati. Opisati ju je mogoče, kot je navedeno v nadaljevanju.

II.1. Vloga ponudnikov storitev v zvezi s preprečevanjem dostopa do spletnih strani

7. V predlogu sta predvideni dve možnosti za preprečevanje dostopa z ozemlja Unije do spletnih strani, za katere je ugotovljeno, da vsebujejo ali razširjajo otroško pornografijo, in sicer z mehanizmi, ki pristojnim pravosodnim organom ali policiji omogočajo, da zahtevajo prepoved dostopa, ali s prostovoljnim delovanjem ponudnikov internetnih storitev, da preprečijo dostop do spletnih strani na podlagi kodeksov ravnanja in smernic.
8. Evropski nadzornik za varstvo podatkov ima pomisleke o merilih in pogojih, potrebnih za odločitev o prepovedi dostopa; medtem ko podpira ukrepe policije ali pravosodnih organov na podlagi ustrezno opredeljenega pravnega okvira, močno dvomi o pravni varnosti morebitne prepovedi dostopa, ki jo uveljavijo zasebne stranke.

⁽⁴⁾ Evropski nadzornik za varstvo podatkov je izdal zlasti naslednja mnenja, ki vključujejo pripombe, pomembne za sedanjo pobudo:

— Mnenje evropskega nadzornika za varstvo podatkov z dne 23. junija 2008 o predlogu sklepa o oblikovanju večletnega programa Skupnosti za zaščito otrok, ki uporabljajo internet in druge komunikacijske tehnologije, UL C 2, 7.1.2009, str. 2;

— Mnenje evropskega nadzornika za varstvo podatkov z dne 22. februarja 2010 o trenutnih pogajanjih Evropske unije o trgovinskem sporazumu o boju proti ponarejanju (Anti-Counterfeiting Trade Agreement – ACTA).

Glej tudi delovni dokument delovne skupine iz člena 29 o vprašanjih v zvezi z varstvom podatkov, povezanih s pravicami intelektualne lastnine (WP 104), z dne 18. januarja 2005.

⁽¹⁾ UL L 281, 23.11.1995, str. 31.

⁽²⁾ UL L 8, 12.1.2001, str. 1.

⁽³⁾ COM(2010) 94 konč.

9. Najprej ima pomisleke o morebitnem spremljanju interneta, ki lahko vodi k taki prepovedi dostopa. Spremljanje in prepoved dostopa lahko vključujeta različne dejavnosti, vključno s pregledovanjem interneta, odkrivanjem nezakonitih ali sumljivih spletnih strani in preprečevanjem dostopa končnih uporabnikov ter tudi spremljanjem spletnega vedenja končnih uporabnikov, ki poskušajo dostopiti do teh vsebin ali jih prenesti. Uporabljajo se različna orodja, ki povzročajo različne stopnje poseganja, vendar se tudi v zvezi z njimi pojavljajo podobna vprašanja glede vloge ponudnikov internetnih storitev, kar zadeva obdelavo informacij o vsebini.

10. Te nadzorne dejavnosti vplivajo na varstvo podatkov, saj se obdelujejo osebni podatki različnih posameznikov, in sicer informacije o žrtvah, pričah, uporabnikih ali ponudnikih vsebine. Evropski nadzornik za varstvo podatkov je v prejšnjih mnenjih izrazil zaskrbljenost zaradi spremljanja posameznikov s strani udeležencev iz zasebnega sektorja (na primer ponudnikov internetnih storitev ali imetnikov avtorskih pravic) na področjih, za katera so načeloma pristojni organi kazenskega pregona ⁽¹⁾.

— Evropski nadzornik za varstvo podatkov poudarja, da je spremljanje omrežja in preprečevanje dostopa do strani namen, ki ni povezan s tržnim namenom ponudnikov internetnih storitev; to bi sprožilo vprašanja v zvezi z zakonito obdelavo in združljivo uporabo osebnih podatkov v skladu s členoma 6(1)(b) in 7 direktive o varstvu podatkov ⁽²⁾.

— Evropski nadzornik za varstvo podatkov ima pomisleke o merilih za preprečevanje dostopa in poudarja, da kodeks ravnanja ali prostovoljne smernice v zvezi s tem ne bi zagotovile dovolj pravne varnosti.

— Poleg tega evropski nadzornik za varstvo podatkov opozarja na tveganja v zvezi z morebitnim uvrščanjem posameznikov na črne sezname in njihove možnosti pritožbe pri neodvisnem organu.

11. Evropski nadzornik za varstvo podatkov je že večkrat navedel, da „spremljanje vedenja internetnih uporabnikov in nadaljnje zbiranje njihovih naslovov IP pomeni oviranje njihovih pravic do spoštovanja zasebnega življenja in dopisovanja (...). To mnenje je v skladu s sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice ⁽³⁾“. V zvezi s tem

oviranjem je potrebnih več ustreznih zaščitnih ukrepov za zagotovitev, da se bo spremljanje in/ali preprečevanje dostopa izvajalo le v natančno opredeljenih primerih in pod sodnim nadzorom ter da se bo z ustreznimi varnostnimi ukrepi preprečevala zloraba tega mehanizma.

II.2. Vzpostavljane omrežja odprtih telefonskih števil

12. Omrežje odprtih telefonskih števil, navedeno v uvodni izjavi 13 predloga, je predvideno v programu za varnejši internet, v zvezi s katerim je evropski nadzornik za varstvo podatkov izdal zgoraj navedeno mnenje. Ena od njegovih pripomb se nanaša prav na pogoje, v skladu s katerimi se informacije zbirajo, združujejo in izmenjujejo; natančno je treba opisati, kaj se šteje za nezakonito ali škodljivo vsebino, kdo lahko zbira in hrani informacije ter na podlagi kakšnih posebnih zaščitnih ukrepov lahko to počne.

13. To je posebej pomembno ob upoštevanju učinkov poročanja; poleg informacij v zvezi z otroki so lahko ogroženi osebni podatki vseh posameznikov, ki so kakor koli povezani z informacijami, ki krožijo v omrežju, vključno z, na primer, informacijami o osebi, ki je osumljena neprimerne vedenja, ne glede na to, ali je uporabnik interneta ali ponudnik vsebine, pa tudi informacijami o osebi, ki prijavi sumljivo vsebino, ali o žrtvi zlorabe. Pri razvoju postopkov poročanja se ne smejo zanemariti pravice vseh teh posameznikov, ampak jih je treba upoštevati v skladu z obstoječim okvirom za varstvo podatkov.

14. Informacije, ki se bodo zbrale prek teh odprtih telefonskih števil, se bodo v sodni fazi postopka najverjetneje uporabile za kazenski pregon. V smislu zahtev glede kakovosti in celovitosti je treba sprejeti dodatne zaščitne ukrepe za zagotovitev, da se te informacije, ki se štejejo za digitalne dokaze, ustrezno zbirajo in hranijo ter se bodo torej lahko uporabile na sodišču.

15. Jamstva v zvezi z nadzorom sistema, in sicer načeloma s strani organov kazenskega pregona, so odločilni elementi, ki jih je treba upoštevati. Dodatni bistveni elementi, ki jih je treba vključiti v tako shemo, so preglednost in možnost pritožbe posameznikov pri neodvisnem organu.

III. SKLEPNA UGOTOVITEV

16. Čeprav evropski nadzornik za varstvo podatkov nima razloga za nasprotovanje razvoju stabilnega in učinkovitega okvira za boj proti spolni zlorabi in spolnemu izkoriščanju otrok ter otroški pornografiji, zahteva, da se zagotovi pravna varnost v zvezi z vsemi vpletenimi udeleženci, vključno s ponudniki internetnih storitev in posamezniki, ki uporabljajo omrežje.

⁽¹⁾ Glej zgoraj navedeni mnenji evropskega nadzornika za varstvo podatkov.

⁽²⁾ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 95/46/ES z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov, UL L 281, 23.11.1995, str. 31.

⁽³⁾ Mnenje evropskega nadzornika za varstvo podatkov o trgovinskem sporazumu o boju proti ponarejanju, str. 6.

17. Čeprav pozdravlja, da je v predlogu navedena potreba po upoštevanju temeljnih pravic končnih uporabnikov, meni, da to ni dovolj: dopolniti jo je treba z obveznostjo držav članic, da pod nadzorom neodvisnih javnih organov zagotovijo usklajene, jasne in natančno opredeljene postopke za boj proti nezakoniti vsebini.

V Bruslju, 10. maja 2010

Peter HUSTINX
Evropski nadzornik za varstvo podatkov
